

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

1. zasedání zastupitelstva města dne: 30. 1. 2014

Bod pořadu jednání:

Zpráva k problematice sociálně vyloučených lokalit: problematika ubytoven

Zpracoval: doc. PhDr. David Václavík, PhD.

odbor, oddělení:

telefon: 48 524 4835

Schválil: vedoucí oddělení

vedoucí odboru

Projednáno: na 2. schůzi RM dne 21. 1. 2014

Poznámka:

Předkládá: *Doc. PhDr. David Václavík, PhD.*

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města po projednání

b e r e n a v ě d o m í

předloženou Zprávu k problematice sociálně vyloučených lokalit: problematika ubytoven.

Důvodová zpráva

Rada města na své 2. schůzi dne 21. ledna 2014 projednala „Zprávu k problematice sociálně vyloučených lokalit: problematika ubytoven“ a přijala následující usnesení:

„Rada města po projednání bere na vědomí předloženou zprávu a ukládá náměstkovi Kamilu Janu Svobodovi, aby:

- 1. prověřil možnost zřízení městské ubytovny v intencích popsaných ve zprávě
termín: (05/2014)*
- 2. připravil návrh harmonogramu koordinačních setkání institucí, které se působením ubytoven a skupinou obyvatel využívajících jejich služeb pravidelně věnují
termín: (02/2014)*
- 3. prověřil možnost vytvoření instituce, která by byla obdobou potravinové banky a nabízela nábytek a vybavení domácností rodinám, které opouštějí ubytovny a poskytovala jim nábytek a další vybavení zdarma či za symbolickou cenu (tzv. nábytková banka)
termín: (03/2014)*
- 4. připravil harmonogram přípravy a vzniku koncepce tzv. prostupného bydlení a zajistil pro její vznik potřebné podmínky
termín: (02/2014)“.*

Nyní je tato zpráva předložena na vědomí také zastupitelstvu města.

Přílohy: Zpráva k problematice sociálně vyloučených lokalit: problematika ubytoven

2. ZPRÁVA K PROBLEMATICE SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT: PROBLEMATIKA UBYTOVEN

I. ÚVOD

V prosinci 2012 vznikla v rámci tzv. pracovní skupiny pro problematiku sociálního vyloučení první zpráva, která podala první obecnou informaci týkající se podob a konsekvencí problematiky sociálního vyloučení na území statutárního města Liberec. Jedním z klíčových problémů, které tato zpráva identifikovala, byla problematika bydlení. V souvislosti s tím se další činnost pracovní skupiny soustředila na hlubší analýzu daného problému, zejména pak ale na soubor otázek souvisejících s fenoménem ubytoven. V porovnání s jinými lokalitami v ČR (např. Šluknovsko, Mostecko, apod.) se může zdát, že situace ve statutárním městě Liberec není tak kritická. Ve skutečnosti jde však spíše o to, že problémy spojené s tímto fenoménem v Liberci jsou méně viditelné, což ale neznamená, že v sobě obsahují méně rizikových faktorů než jinde.

Proto jsme se snažili analyzovat problematiku ubytoven z několika možných úhlů pohledu, a to tak, aby vznikl, co možná nejplastičtější obraz obsahující maximální množství relevantních informací. Kromě základních informací o velikosti ubytovny či počtu ubytovaných, analýza reflektuje i otázky spojené s bezpečností, logiku „ekonomiky“ ubytoven, existenční a existenciální rozměr, který s sebou ubytovny nesou a samozřejmě také roli ubytoven v procesu sociální exkluze.

Kromě takto koncipované analýzy obsahuje předkládaný materiál i soubor doporučení a možných opatření, které by mohly přispět ke kvalitativnímu posunu v dané oblasti a znamenat relevantní přínos pro efektivní minimalizaci sociální exkluze.

Jedním z klíčových závěrů, k nimž je možné na základě této analýzy dospět, je skutečnost, že většina ubytoven na území statutárního města Liberce ztratila svoji tradiční funkci, kterou bylo postytování krátkodobého ubytování určené k přechodnému řešení problematiky bydlení, případně poskytování ubytování v souvislosti s fenoménem sezónních prací. Velká část těch, kteří služeb ubytoven využívají, je totiž využívají pro dlouhodobé bydlení, což vede nejen k naprosté degradaci pojetí domova a k posílení pocitu sociální vykořeněnosti, ale především k dalšímu podtržení a prohloubení sociální exkluze, která se často projevuje právě tím, že existenční a existenciální provizorium se stává konstitutivní součástí každodenní reality. To vše je doplněno dalšími konsekvencemi, které jejich situaci dále zhoršují. Jde přitom často o skutečnosti, které jsou při pohledu z vnějšku podceňovány či ignorovány.

Patří mezi ně např. skutečnost, že lidé bydlící v ubytovnách nemohou mít kromě malého množství věcí osobní potřeby žádné další věci jako např. nábytek. Což vede nejen k tomu, že si nemohou k místu svého pobytu vytvořit nějaký pozitivní vztah (nic není jejich) a podtrhuje

se tak jejich situace existenčního a existenciálního provizoria, ale výrazně se jim komplikuje i možnost se zapojit do normálního života, protože přestěhování do „normálního“ bydlení pro ně znamená pořízení nového vybavení, které je často mimo jejich reálné ekonomické možnosti.

Dalším charakteristickým rysem, který podle provedených analýz s sebou „život v ubytovnách“ nese je neúměrně vysoká kumulace osob postižených zdravotními, hygienickými i sociálně-patologickými riziky, které vedou k jejich ghettoizaci a tím i úpadku normálních sociálních vazeb. Život v takto postižené komunitě, kterou ubytovny spoluvytvářejí vede jednoznačně k upevňování pouze horizontálních vazeb (tj. osob ve stejné situaci, často pouze z dané ubytovny), nikoli budování vazeb vertikálních potřebných běžných v prostředí mimo ubytovny a důležitých pro začlenění do společnosti a tím i k prohlubující se demotivaci lidí, kteří jsou takto postiženi.

Tu ovšem podporují i některé nástroje sloužící původně jako pomoc lidem v obdobné situaci. Mezi ně patří i doplatek na bydlení, který tak, jak je nastavený, často vede k tomu, že jeho adresáti nemají potřebu si legálně zvyšovat svůj příjem. Pokud by totiž překročili určitou hranici příjmu, o doplatek na bydlení přijdou, není proto divu, že kromě jisté demotivace pak tato skutečnost posiluje i vyhledávání nelegální práce. Zároveň je doplatek na bydlení využíván provozovateli ubytoven jako snadný zdroj příjmů, přičemž vysoké ceny ubytování neodpovídají nabízeným službám.

Tyto „nástroje“ se ale podílejí i na vzniku dalších problematických skutečností, které se již na první pohled netýkají jejich adresátů, ale ve skutečnosti celou situaci velmi zhoršují. Jde zejména o to, že umožňují vytvářet do slova a do písmene podnikatelské záměry založené na čerpání jistého „nájemného“ od Úřadu práce formou zvláštního příjemce.¹ Kromě toho vede tento systém k dalšímu prohlubování „odtržení“ jejich příjemců od reality, protože u nich může vzniknout dojem, že placení nájmu je vyřešeno podpisem jednoho formuláře a pak již není se třeba o nic starat.

Obecně je možné říci, že současný systém vytváří z ekonomického a sociálního hlediska poněkud paradoxní situaci, v níž se do ubytovny dostávají lidé nejčastěji z důvodu neschopnosti uhradit nájemné v nájemním bytě, přičemž v samotné ubytovně pak platí

¹ Druhá dávka pomoci v hmotné nouzi řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory. Dávka je poskytována nájemci nebo vlastníku bytu, který má nárok na příspěvek na živobytí. Zákon umožňuje poskytnout doplatek na bydlení i ve výjimečných případech, kdy žadatel nemá nárok na příspěvek na živobytí, případně i žadatel, který využívá jinou než nájemní formu bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí. Výplata doplatku na bydlení je časově omezena na 84 měsíce v období posledních 10 kalendářních let. Toto omezení neplatí pro domácnosti sestávající výlučně z osob starších 70 let a pro osoby se zdravotním postižením, které bydlí v pro ně postavených nebo upravených bytech. Doplatek může být vyplácen přímo pronajímateli/poskytovateli ubytování na jeho účet, a to i bez souhlasu samotného příjemce dávky.

mnohonásobně více než v bytě původním. Po delším pobytu v ubytovně pak díky výše uvedeným faktorům, k nimž se připojují i některé další skutečnosti (vysoké kauce, nutnost vlastní smlouvy se společnostmi dodávajícími vodu, elektřinu a plyn), v podstatě ztrácí možnost vrátit se na běžný trh s byty.

Další velmi problematickou skutečností, která se váže na život v ubytovnách, je abnormální regulace, která nejenže v některých ubytovnách dosahuje podoby, která již omezuje základní lidskou důstojnost, ale především dále velmi znesnadňuje následnou resocializaci lidí (zejména pak dětí) do budoucna. Jde např. o omezení, která se týkají volného pohybu dětí ve společných prostorách či někde dokonce zákazu vzájemných návštěv. Výsledkem je už několikrát zmiňované prohlubování situace existenčního a existenciálního provizoria, spojeného s velmi reálnou konfrontací s vlastním vyloučením, které vedou k totálnímu převratu hodnot, ale také skutečnost, že v podstatě veškerý sociální život je vytlačen mimo ubytovny do okolních veřejných prostor, což často vede k dalšímu nárůstu konfliktů s okolní společností. To vše vede k prohlubování fenoménu, který je v odborném prostředí označován jako labeling (tj. stereotypální a negativní označování jedinců či skupin), který pak vede k další sociální a kulturní marginalizaci těch, kteří jsou jim postiženi.

Zároveň je třeba říci, že provedená analýza ukázala, že kolem problematiky ubytoven existuje velké množství stereotypů a předsudků, z nichž velká část se týká kriminality. Na základě provedené analýzy, jejíž součástí byly i informace dodané ředitelem městské policie, se totiž ukázalo, že u žádného z analyzovaných zařízení se kriminalita s ním bezprostředně spojená. Podle vyjádření městské policie je dokonce možné zodpovědně říci, že hlediska nápadu trestné činnosti či protiprávního jednání v oblasti přestupků není žádná z ubytoven výjimkou a ve většině případů jezdí policie řešit sousedské spory, veřejný pořádek či spory kolem placení nájemného či služeb, což většinou policii nepřísluší. Co je ale důležité je skutečnost, že se vždy jedná o jednotlivosti a výjezdy městské policie jsou prakticky rovnoměrně rozloženy na celé území města. Žádná z ubytoven není vyloženě problémová a z pohledu městské policie nevyžaduje nějakou zvláštní pozornost. Důležité je pak v této souvislosti vyjádření ředitele městské policie, že pokud přihlídneme k tomu, jaká je koncentraci lidí v každé ubytovně a jaké skupiny obyvatel v ubytovnách bydlí, jeví se nám z bezpečnostního hlediska ubytovny jako vcelku klidné a bezproblémové. Všechny výjezdy, které se týkaly obyvatel ubytoven nám přijdou jako vcelku rutinní záležitost.

Zároveň se ale ukazuje, že je třeba brát v potaz i pohled druhý, který bychom mohli nazvat jako určitý „pocit bezpečí“ občanů bydlících v okolí některých ubytoven. Ten se samozřejmě liší a rozhodně jej nelze hodnotit podle policejních statistik. Úplně klasickým případem je Vám všem známý případ ubytovny Riegrova. Statisticky jen „několik“ výjezdů policie ročně, ale obyvatelé této lokality se bezpečně necítí.“

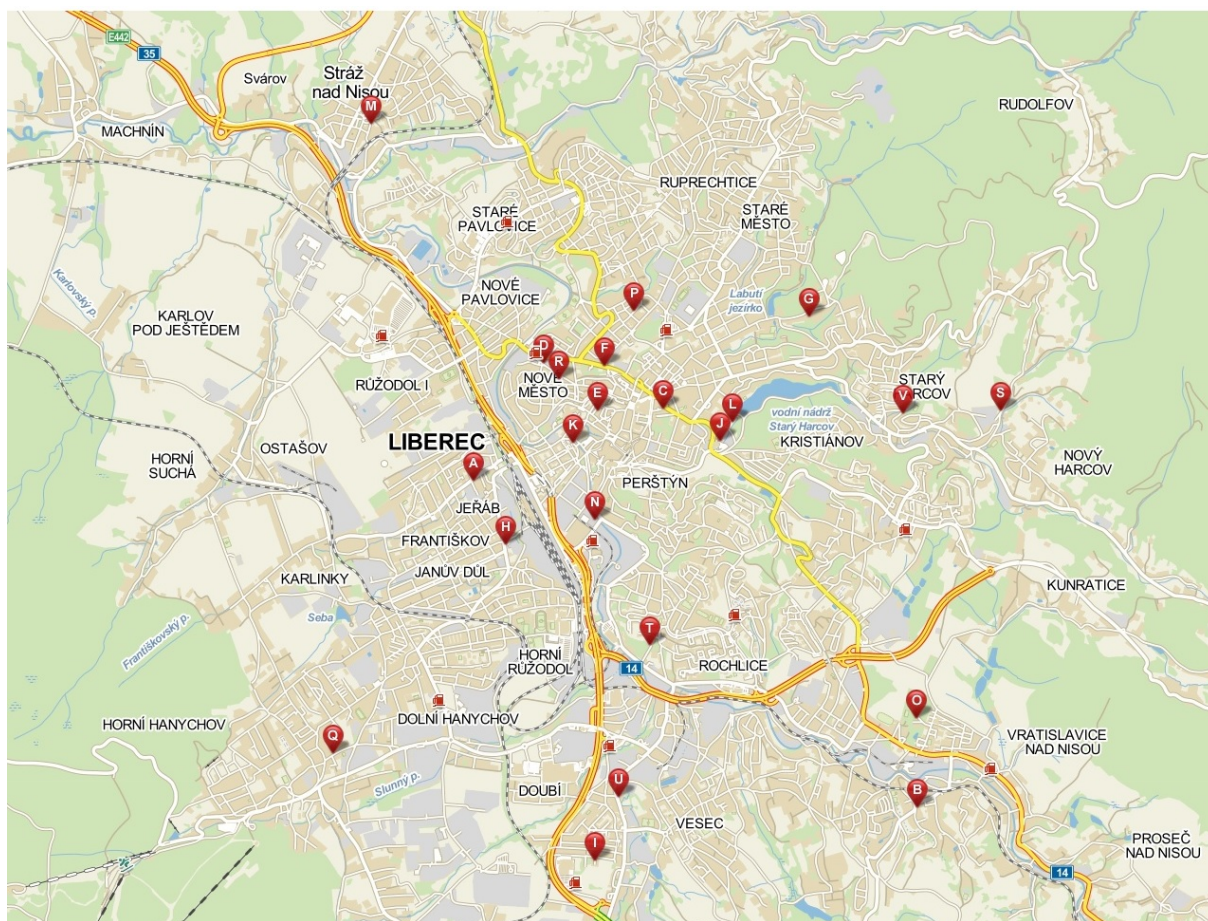
II. ANALYTICKÝ PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH UBYTOVEN

Následující část přináší informace o vybraných ubytovacích zařízeních v Liberci, kde podle informací terénního sociálního šetření získávají ubytování lidé sociálně vyloučení nebo sociálních vyloučením ohrožení. Na území města Liberce najdeme celou řadu dalších ubytoven, které se ale zaměřují na firemní pracovníky a pro tuto zprávu nejsou relevantní.

Tabulka č. 1 – Přehled sledovaných ubytovacích zařízení v Liberci a Stráži nad Nisou

Název ubytovacího zařízení	Městská část	Kapacita zařízení	Cena ubytování za jeden měsíc - vícelůžkový pokoj	Přijímá rodiny s dětmi	Možnost vlastního nábytku
U Kozla	Františkov	33 lůžek	3.400Kč / osoba	ano, děti od 10ti let	ne
Sluníčko	Vratislavice nad Nisou	42 lůžek	4.000Kč/osoba	ano	ano - menší
U Nemocnice	Staré Město	130 lůžek	4.650Kč/osoba	ne	ne
AAA	Nové Město	40 lůžek	3.900Kč/osoba	ne	ano - menší
Centrum	Nové Město	60 lůžek	3.700Kč/osoba		ne
Kotelna	Staré Město	65 lůžek	3.700Kč/osoba	ne	ne
U ZOO	Staré Město	100 lůžek	3.500Kč/osoba	ano	ano - nutno si vybavit celý pokoj
Koma	Jeřáb	35 lůžek	3.700Kč/osoba	ano	
Rosa	Doubí	22 obytných místností	3.000Kč/osoba	ano	ano - nutno si vybavit celý pokoj
DONAKI	Kristiánov	46 lůžek	3.600Kč/osoba	ne	ne
Česká Beseda	Jeřáb	75 lůžek	3.300Kč/osoba	ano	ano
Junior	Kristiánov	250 lůžek	3.400Kč / osoba	ne	
Stráž	Stráž nad Nisou	30 lůžek	3.500Kč/osoba	ano	ne
Košická	Jeřáb		3.500Kč/osoba	ano	ne
Zámeček	Vratislavice nad Nisou		3.500Kč/osoba	ano	ne
Jakub	Staré Město		až 6.000Kč/osoba	ano	ne
Hostel Ještědská	Dolní Hanychov	50 lůžek	3.650Kč/osoba	ano	ne
Penzion Barbara	Nové Město	75 lůžek	6.000Kč/osoba	ano	ne
Penzion Potůček	Starý Harcov	32 lůžek	3.700Kč/osoba	ano	ne
Penzion Zelený háj	Rochlice	65 lůžek	4.000Kč/osoba	ano	ne
Ubytovna Impuls	Doubí		3.600Kč/osoba	ano	ano - menší
Penzion pro matky s dětmi	Starý Harcov	4 lůžka pro matky	4.850Kč/osoba	ano	ne

Obr. č. 1 – rozmístění sledovaných ubytoven na území města Liberec a obce Stráž nad Nisou

II.1. Ubytovna U Kozla – Švermova 62, Liberec X - Františkov

Ubytovna je situována v dvoupodlažní budově v soukromém vlastnictví na rohu ulic Švermova a Tovární, v téže budově se nachází restaurace, kadeřnictví a čalounictví provozované taktéž majitelem budovy. Ubytovna disponuje 13 ti dvou až čtyřlůžkovými pokoji a celkovou kapacitou 33 lůžek. Ubytovna poskytuje zázemí pro krátkodobé i dlouhodobé ubytování, umožňuje taktéž ubytování dětí od deseti let. Cena je stanovena na 100Kč/ osoba/den při ubytování na celý měsíc, při kratším ubytování je to 130Kč/osoba/den. Setkáváme se ale také s platbami 3.400Kč/osoba/měsíc v případě dlouhodobého ubytování. Pokoje jsou vybaveny postelemi s úložným prostorem, nočními stolky, šatní skříní, každý pokoj je samostatně vytápěn. Za poplatek je možné pokoj dovybavit lednicí, TV, u dlouhodobě ubytovaných osob umožňuje majitel vlastní elektrospotřebiče za poplatek za spotřebovanou energii. Na každém patře je umístěno WC, společná umývárna se sprchami je situována ve spodním patře ubytovny. Společná kuchyňka je ve vrchním patře ubytovny. Ubytovna vypadá dobře a její technický stav nevykazuje chyby. V ubytovně je čisto a uklizeno.

II.2. Ubytovna Sluníčko – Dlouhomostecká 672, Liberec – Vratislavice nad Nisou

Nově zrekonstruovaná budova se nachází ve Vratislavicích nad Nisou, v těsné blízkosti hospody U Prasete. Ubytovna je vlastněna a provozována společností Česká sanita s.r.o. se sídlem v Chrastavě. Nabízí tři až pětilůžkové pokoje a celkovou kapacitu 42 lůžek. Ubytování zde využívají jak sezónní pracovníci, tak pro dlouhodobé bydlení i rodiny s dětmi – majitel neomezuje věk ubytovaných dětí, ale uplatňuje omezení maximálního počtu členů rodiny na pět osob. Platby se pohybují v rozmezí 4.900Kč/osoba/měsíc, při dvou osobách na pokoji je cena stanovena na 4.000Kč/osoba/měsíc. Ubytování mají možnost umístit si v pokoji vlastní, pouze menší, nábytek. V budově je k dispozici společenská místnost, sociální zařízení a kuchyně jsou společné na chodbě. Ubytovna je uklizena, z venku je i nově natřená, technický stav je dobrý.

II.3. Ubytovna U Nemocnice – Jablonecká 1344/14, Liberec I – Staré Město

Ubytovna je situována v budově Krajské nemocnice Liberec, a.s. označované jako pavilon U. V této budově je kromě ubytovny provozována lékařská pohotovost pro dospělé a plicní oddělení. Vlastníkem budovy je Krajská nemocnice Liberec, a.s. a ubytovnu provozuje prostřednictvím svého Střediska ubytovacích služeb. Ubytovna je primárně určena pro zaměstnance nemocnice, při nenaplnění kapacity je však volně nabízena veřejnosti – pouze jednotlivcům, děti ubytovat nelze. Ubytovna disponuje 75 dvoulůžkovými pokoji, celková kapacita tedy je 130 lůžek. V případě obsazení pokoje jednou osobou je platba stanovena na 5.500Kč/osoba/měsíc, v případě dvou osob na pokoji uhradí každá osoba 4.650Kč/měsíc. Pokoje jsou standardně vybaveny postelemi, šatními skříněmi a není možné sem umísťovat vlastní nábytek. Sociální zařízení a kuchyňka jsou k dispozici na chodbě. Ubytovací smlouvu vystaví správce pouze na výslovnou žádost ubytovaného, je tedy možnost poté čerpat doplatek na bydlení. Krajská nemocnice Liberec má v úmyslu ubytovnu prodat – dle slov domovnice „nevíme, co s námi od ledna bude“. Situace na ubytovně a její skladba obyvatel se tak může výrazně změnit. I vzhledem k tomu, k čemu ubytovna slouží je její stav dobrý.

II.4. Ubytovna AAA – Chrastavská ulice, Liberec – Nové Město

Jedná se o jednopodlažní budovu ve dvoře s celkovou kapacitou 40 lůžek. Pokoje jsou jedno a dvou lůžkové, částečně vybavené. Je možné si pokoje dovybavit vlastním nábytkem, ale pouze drobnějšími kusy. Ubytovna nepřijímá děti, je určena spíše pro jednotlivce nebo páry. V případě dlouhodobého ubytování je platba stanovena na částku 3.900Kč/osoba/měsíc. Sociální zařízení i kuchyňka jsou společné. Správcem budovy – kontaktní osobou pro zájemce o ubytování - je tatáž osoba, jako u dalších libereckých ubytoven, konkrétně Centrum, Kotelna, Jakub a penziony Barbara a Potůček. Vzhledem k materiálu, ze kterého je ubytovna vyrobena její technický stav není dobrý. Ubytovna nevypadá dobře, jsou zde otlučené zdi.

II.5. Ubytovna Centrum – Na Svahu 65/8, Liberec 1 – Nové Město

Jedná se o budovu bývalé střední školy ve vlastnictví firmy TOPstav s.r.o., provozovanou fyzickou osobou – Nelou Stivičovou. V několika podlažích se nachází 60 lůžek rozdělených do jedno až pěti lůžkových pokojů. Společné kuchyně a sociální zařízení se nachází na každém patře. Ubytovna nepřijímá děti a není možné nastěhovat si vlastní nábytek. Užití pračky je zpoplatněno 40kč za jeden prací cyklus, k dispozici je sušička. Cena za ubytování se pohybuje od 190Kč/osoba/noc do 130Kč/osoba/noc. Rozdílnost cen je dána počtem nocí, které zde ubytovaný člověk stráví. Při dlouhodobém ubytování zaplatí jednotlivec na samostatném pokoji 4.700Kč/měsíc, v případě dvoulůžkového pokoje se jedná o částku 3.700Kč/osoba/měsíc a u vícelůžkových pokojů je cena stanovena na 3.300Kč/osoba/měsíc. ,

Paní Stivičová je provozovatelkou i dalších ubytovacích zařízení v Liberci – jde o ubytovny Kotelna, Jakub a penziony Barbara a Potůček. Stav ubytovny je dobrý.

II.6. Kotelna – Sokolská 390/22, Liberec – Staré Město

Čtyřpodlažní budova ve vlastnictví soukromé osoby z Mnichova Hradiště, provozována firmou Ubytování Liberec s.r.o. Ubytovna disponuje 65 lůžky rozdělenými do jedno až pěti lůžkových pokojů vybavených základním nábytkem a lednicí. Ubytovna nepřijímá děti, není možné instalovat do pokojů vlastní zařízení. Sociální zařízení a kuchyně je k dispozici na každém patře, v budově je prádelna – za poplatek 40Kč za jeden prací cyklus je možné využít pračku a sušičku. Ceny za krátkodobé ubytování se v závislosti na počtu strávených nocí pohybují v rozmezí 130 – 190Kč/osoba/noc. V případě dlouhodobého ubytování je cena jednolůžkového pokoje stanovena na 4.700Kč/osoba/měsíc, u dvoulůžkových pokojů je to 3.700Kč/osoba/měsíc. Stav ubytovny je dobrý.

V přízemí budovy je provozována herna a restaurace.

II.7. Ubytovna U ZOO - Riegrova 1279/14, Liberec I – Staré Město (Lidové sady)

Ubytovna vybudovaná z bývalého léčebného ústavu v těsné blízkosti liberecké ZOO a Domu dětí a mládeže Větrník je jednou z nejproblematictějších ubytoven ve městě. Budovu v památkové zóně vlastní brněnská firma DP REAL IMMO s.r.o., provozovatelkou ubytovny je podnikatelka Dana Džobáková Bernkopfová, která je rovněž správkyní objektu a uzavírá s ubytovanými lidmi smlouvy o ubytování. Ubytovna nabízí 53 pokojů s celkovou kapacitou 100 lůžek, které je nutné si vybavit vlastním nábytkem – jedná se především o pokoje určené pro rodiny s dětmi. Část pokojů je ale vybavená a nabízená k ubytování dělníků. Ceny za měsíční ubytování jsou stanoveny na 4.800Kč/osoba v jednolůžkovém pokoji, v případě vícelůžkového pokoje je cena stanovena na 3.500kč/osoba bez ohledu na to, zda se jedná o dítě nebo dospělého. Při ubytování vícečlenné rodiny se měsíční platby za ubytování

pohybují v rozmezí 9.000 – 13.000Kč. Lidé, kteří jsou zde ubytováni, ve velké míře využívají doplatky na bydlení (dávka hmotné nouze), které jsou mnohdy poukazovány prostřednictvím institutu zvláštního příjemce přímo na účet provozovatelky ubytovny. Sociální zařízení a kuchyně jsou společné na patře. K dispozici je společná pračka – jeden prací cyklus je zpoplatněn částkou 50 Kč. Technický stav budovy není ideální, některé pokoje jsou napadené plísní.

Podmínky pro život v ubytovně jsou problematické. V ubytovně žijí dlouhodobě především rodiny s malými dětmi, děti ale mají zákaz volného pohybu po chodbách, sprchy s teplou vodou jsou k dispozici pouze dvě hodiny denně – jedna hodina dopoledne, druhá večer. Topení je pouštěno provozovatelkou pouze na pár hodin denně. Zdejší ubytovaní si často stěžují na podmínky a přístup provozovatelky, ze strachu o ztrátu ubytování však málokdo jde do otevřeného sporu. V ubytovně není moc uklizeno. V pokojích je zima a vlhko. Technický stav budovy není dobrý.

II.8. Ubytovna Koma – Hanychovská 557, Liberec III - Jeřáb

Budova v soukromém vlastnictví manželů Komárkových, kteří jsou také majiteli firmy KOMA Liberec s.r.o. sídlící na téže adrese. Ubytovna v třípodlažní budově nabízí ubytování v nově zrekonstruovaných pokojích s celkovou kapacitou 35 lůžek. Pokoje jsou dvou až čtyřlůžkové vybavené standardním nábytkem a ledničkou. Ubytovaným není umožněno do pokojů umísťovat vlastní nábytek. Ubytovna veřejně deklaruje, že nepřijímá romské rodiny, umožňuje ubytování rodinám s dětmi a poskytuje jim slevy. Dítě do pěti let je ubytováno zdarma, dítě ve věku 5-15 let zaplatí za měsíční ubytování 1.000Kč, starší děti platí stejně jako dospělá osoba. Za jednolůžkový pokoj je cena stanovena na 4.500Kč/osoba/měsíc, v případě vícelůžkového pokoje je cena stanovena na 3.700Kč/osoba/měsíc. Běžnou cenou, kterou za měsíční bydlení v této ubytovně zaplatí rodina s dětmi je částka 10.500Kč. S ubytovanými lidmi je uzavírána ubytovací smlouva, která zakládá možnost čerpání doplatku na bydlení – ten je zdejšími obyvateli využíván i formou zvláštního příjemce, tzn. že dávka na bydlení odchází z Úřadu práce přímo na účet majitele ubytovny.

II.9. Ubytovna Rosa – Sportovní 355 – 354, Liberec – Doubí

Ubytovnu Rosu tvoří dvě jednopodlažní budovy nedaleko velkoobchodu Makro v Doubí. Obě budovy jsou ve vlastnictví Petra Komárka, podnikatele, který figuruje v několika libereckých firmách. Budovy jsou rozděleny na 22 obytných místností, v každé budově je společné sociální zařízení a kuchyně. V případě obsazení místnosti třemi osobami je cena stanovena na 6.000Kč/místnost/měsíc. Pokud místnost obývá více osob, každá další připlácí 300Kč/měsíc. Pokoje jsou nevybavené, ubytovaní si musí do pokojů zajistit vlastní nábytek. Žije zde řada rodin s dětmi, mnohdy dlouhodobě a není výjimkou i několikaleté bydlení.

Většinu ubytovaných tvoří Romové. Ubytovna i z tohoto důvodu byla v minulosti terčem útoku, došlo k částečnému zhroucení venkovních zdí budovy. Technický stav budov není dobrý, pokoje jsou zanedbané. Ubytovna působí spíše zanedbaným dojmem, jsou zde netěsnící okna, neuklizeno.

II.10. Ubytovna DONAKI – Josefinino údolí 522/7c, Liberec V - Kristiánov

Ubytovna se nachází v nově zrekonstruované budově nedaleko bývalé textilany. Budova je vlastněna soukromou osobou ze Slovenska, provozovatelem ubytovny je liberecká firma Rubin Gold s.r.o. Ubytovna disponuje 23 dvoulůžkovými pokoji vybavených novým nábytkem a ledničkou. Každé dva pokoje mají společné sociální zařízení a společnou předsíň. Kuchyně pro všechny obyvatele ubytovny je situována na chodbě a umožňuje využití základního kuchyňského vybavení a nádobí, včetně mikrovlnné trouby, rychlovarné konvice, k dispozici je také pračka a sušička. Ubytovna nepřijímá rodiny s dětmi a neumožňuje do pokojů instalovat vlastní nábytek. Zdejší obyvatele tvoří především pracovníci firem. Ceny za ubytování se odvíjí od počtu strávených nocí v rozmezí 180 – 240 Kč/osoba/noc. V případě ubytování nad 30 nocí je cena stanovena na 150Kč/osoba/noc, při měsíčním pobytu tedy ubytovaný hradí 3.600kč/osoba. V ubytovně jsou na chodbách instalovány bezpečnostní kamery. Stav ubytovny je výborný, vše je nové a udržované.

II.11. Česká beseda – Na Rybníčku 143/14, Liberec III – Jeřáb

Třípodlažní budova ve vlastnictví sdružení ČESKÁ BESEDA je provozována firmou Dolfin. Služby hotelového typu jsou v této budově poskytovány již tradičně, avšak v posledních letech se výrazně změnila skladba zdejších obyvatel a hotel se postupně proměňuje v ubytovnu. Celková kapacita zařízení 75 lůžek rozdělených do dvou až šesti lůžkových pokojů vybavených standardním nábytkem. Ubytování hosté si mohou pokoje dovybavit vlastním zařízením (např. vařič, rychlovarná konvice, lednice) a není jim za to účtován žádný další poplatek. Sociální zařízení je k dispozici na každém patře společné, kuchyně ani prádelna k dispozici v objektu není. Provozovatel přijímá rodiny s dětmi i pro dlouhodobé ubytování. V případě ubytování nad jeden měsíc je platba stanovena na částku 4.500Kč/osoba/měsíc pro jednotlivce, který je na pokoji sám. Pokud je na pokoji ubytováno více osob, uhradí 3.300Kč/osoba/měsíc. Děti do dvou let ubytování nehradí, starší děti platí stejnou cenu jako dospělé osoby. I zde je v případě žádosti ubytované osoby vystavena smlouva o ubytování, která zakládá nárok na čerpání doplatku na bydlení. Technický stav dobrý.

II.12. Ubytovna Junior – Josefinino údolí 461, Liberec V – Kristiánov

Dvoupodlažní ubytovna nacházející se nedaleko bývalé textilany, pod Liebigovou vilou, je ve vlastnictví Jany Kendíkové a provozována libereckým podnikatelem Alexanderem Kendíkem – firmou Junior. Ubytovna má kapacitu 250 lůžek rozmístěných do dvoulůžkových pokojů a jednoho bytu o velikosti 3+1. Jednotlivé pokoje jsou vybaveny standardním nábytkem a jejich součástí je malá kuchyňka s lednicí a vařičem. Sociální zařízení je společné na každém patře, k dispozici je prádelna a sušárna. Byt má vlastní koupelnu a WC, vybavenou kuchyň. Ubytovna uzavírá smlouvu o ubytování pouze s pracujícími lidmi, děti nepřijímá, přítomna je stálá služba. Ceny se pohybují v rozmezí 114 – 170Kč/osoba/den v závislosti na délce pobytu. V případě celoměsíčního ubytování je cena stanovena na 3.400Kč/osoba/měsíc. Technický stav budovy je dobrý.

II.13. Ubytovna Stráž – Neumannova 24, Stráž nad Nisou

Bytový dům nacházející se u kostela v centru Stráže nad Nisou je ve vlastnictví soukromých osob – ve většině případů samotných obyvatel zdejších bytových jednotek. V části domu provozuje ubytovnu pan Sochor (provozuje také penzion pro matky s dětmi ve Starém Harcově) nabízející ubytování ve vybavených tří až pětilůžkových pokojích – celkem je k dispozici 8 pokojů, z nichž jsou čtyři stabilně obsazené pracovníky firem. Ubytovna přijímá rodiny s dětmi, neumožňuje dovybavit si pokoje vlastním nábytkem a provozovatel nyní nepřijímá romské zájemce o ubytování z důvodu konfliktů s ostatními ubytovanými lidmi. V poslední době tvořili značnou část klientely této ubytovny senioři. K dispozici jsou dvě vybavené kuchyně, společné sociální zařízení, pračka a společenská místnost. Cena je stanovena v závislosti na délce pobytu v rozmezí 105 – 145Kč/osoba/den. V případě dlouhodobého ubytování je cena 3.500Kč/osoba/měsíc. Preferováno je dlouhodobější ubytování, především pak pracovních skupin a zaměstnanců firem. Provozovatel preferuje u osob závislých na dávkách hmotné nouze poukazování doplateků na bydlení přímo na svůj účet.

II.14. Ubytovna Košická – Košická 471/2, Liberec III – Jeřáb

Ubytovna v těsné blízkosti krajského úřadu a centra Babylon se nachází v budově ve vlastnictví manželů Musilových z Vratislavic nad Nisou. Dvou až čtyřlůžkové pokoje jsou standardně vybavené a vždy dva sousedící pokoje mají společné sociální zařízení, předsíň a malou kuchyňku s ledničkou. V ubytovně jsou také k dispozici apartmány s vlastním sociálním zařízením a TV. V ubytovně je stálá služba na recepci. Cena je stanovena v závislosti na délce pobytu. V případě pokojů se společným sociálním zařízením se pohybuje v rozmezí 109 – 196Kč/osoba/měsíc, v případě využití pokojů s vlastním sociálním zařízením

je to 155 – 242Kč/osoba/noc. Ubytovna přijímá rodiny s dětmi, neumožňuje použití vlastního nábytku. Technický stav budovy je dobrý.

Provozovatel této ubytovny poskytuje služby také v ubytovně Zámeček ve Vratislavicích nad Nisou.

II.14. Ubytovna Zámeček – Poštovní 280, Liberec - Vratislavice nad Nisou

I tato ubytovna je ve vlastnictví manželů Musilových. Budova se nachází ve Vratislavicích nad Nisou, nedaleko základní školy. Ubytování je poskytováno ve dvou až pětilůžkových pokojích, sociální zařízení a kuchyně jsou společné na každém patře. I v této ubytovně jsou ceny závislé na délce pobytu a pohybují se v rozmezí 109 – 196Kč/osoba/noc. V případě dlouhodobého ubytování je možné dohodnout paušální platby. Ubytovna umožňuje bydlení pro rodiny s dětmi.

II.15. Ubytovna Jakub – Kryštofova 150/9, Liberec I – Staré Město

Budova je ve vlastnictví českého státu, oprávnění k nakládání s budovou má dle katastru nemovitostí Armádní servisní, příspěvková organizace se sídlem v Praze – dříve byla budova provozována jako armádní ubytovna. Ubytovna se nachází nedaleko Jedličkova ústavu a patří do skupiny ubytoven provozovaných paní Nelou Stivičovou (tedy stejný provozovatel jako ubytovny Centrum, Kotelna a pensiony Barbara a Potůček). Celková kapacita ubytovny je rozdělena do dvou až čtyřlůžkových pokojů na kterých je samostatné WC, sprcha, kuchyňská linka se spotřebiči a TV. Pokoje jsou vybaveny standardním starším nábytkem, ubytovaným není umožněno dovybavení pokojů vlastním nábytkem. Ceny se pohybují v závislosti na délce pobytu v rozmezí 210 – 280Kč/osoba/den, v případě dlouhodobého ubytování nad jeden měsíc je cena kalkulována individuálně. Ubytovna přijímá rodiny s dětmi. Technický stav budovy je dobrý.

II.16. Hostel Ještědská – Ještědská 83/120, Liberec – Dolní Hanychov

Dvoupodlažní budova bývalé základní školy ve vlastnictví manželů Maryškových se nachází nedaleko kostela v Dolním Hanychově. Ubytovna nabízí ubytování pro 50 osob ve vícelůžkových pokojích. Ubytovna přijímá rodiny s dětmi, nebrání se romským rodinám. Cena při ubytování na celý měsíc je stanovena na 3.650Kč/osoba. Sociální zařízení a kuchyně jsou společné na chodbě. Tato ubytovna je ve špatném technickém stavu, je zde neuklizeno, vše působí zanedbaně.

II.17. Penzion Barbara – Chrastavská 316/13. Liberec II – Nové Město

Penzion, někdy také pojmenováváný jako ubytovna, Barbara se nachází ve čtyřpodlažní budově ve vlastnictví liberecké firmy AMAN spol. s r.o., která zde má evidované sídlo. Penzion spadá do skupiny ubytovacích zařízení provozovaných Nelou Stivičovou (ubytovny Kotelna, Centrum, Jakub a penzion Potůček). Penzion nabízí celkem 75 lůžek ve dvou až čtyřlůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením a lednicí. Vybavená kuchyně je k dispozici na každém patře. Ceny za ubytování se pohybují v závislosti na délce pobytu u dvoulůžkového pokoje v rozmezí 240 – 300Kč/osoba/noc, u pokoje čtyřlůžkového je to v rozmezí 200 – 260Kč/osoba/noc při obležnosti minimálně tří osob na pokoji. Penzion přijímá i rodiny s dětmi, romské rodiny i pro dlouhodobé ubytování. Technický stav je dobrý.

II.18. Penzion Potůček – Na Výběžku 89, Liberec XV – Starý Harcov

Dvoupodlažní budova v soukromém vlastnictví Radima Čurdy z Liberce je provozována paní Nelou Stivičovou (totožná provozovatelka ubytoven Centrum, Kotelna, Jakub a penzionem Barbara). Penzion nabízí celkovou kapacitu 32 lůžek ve dvou až čtyřlůžkových pokojích o třech kategoriích. Některé pokoje jsou bez sociálního zařízení, jiné mají vlastní sociální zařízení (WC, sprcha), další mají pouze sprchu a toalety jsou společné na patře. Všechny pokoje jsou vybavené standardním nábytkem a televizí, kuchyňka je společná na patře. V budově je restaurace. Ceny jsou stanoveny v závislosti na zvolené kategorii pokoje a délce pobytu. V případě pokoje bez WC a sprchy je to 130 – 180Kč/osoba/noc, u pokojů s vlastní sprchou a WC se ceny pohybují v rozmezí 230 – 290Kč/osoba/noc. U dlouhodobého ubytování nad jeden měsíc se ceny kalkulují individuálně – za dvoulůžkový pokoj se sprchou zaplatí lidé 3.700Kč/osoba/měsíc, u pokoje se sprchou a WC je to 4.200Kč/osoba/měsíc.

II.19. Penzion Zelený háj – V Háji 460/13, Liberec VI - Rochlice

Čtyřpodlažní budova ve vlastnictví Lukáše Pytlouna je jeho majitelem provozována jako penzion Zelený háj. Celková kapacita zařízení je asi 23 dvou až čtyřlůžkových pokojů různých kategorií. Najdeme zde apartmány s vlastním WC, sprchou a kuchyňkou, dále pokoje se společným sociálním zařízením na patře a pokoje s vlastním WC. Na patře je k dispozici kuchyňka. Pokoje jsou vybaveny standardním nábytkem, jehož kvalita se mění v závislosti na kategorii pokoje. Ceny se pohybují v závislosti na zvolené kategorii pokoje a délce pobytu. U pokojů se společným sociálním zařízením na patře je to 131 – 249Kč/osoba/noc, u ostatních pokojů se ceny pohybují v rozmezí 199 – 399Kč/osoba/noc. Penzion přijímá rodiny s dětmi i pro dlouhodobější ubytování, neumožňuje instalaci vlastního nábytku. Na vyžádání uzavírají s dlouhodobějšími hosty smlouvu o ubytování, na jejímž základě je možné čerpat doplatek na bydlení. Provozovatel penzionu má zkušenost s přímými platbami poplatků za ubytování Úřadem práce (institut zvláštního příjemce).

II.20. Hotel Impuls – Hodkovická 52, Liberec XXIII - Doubí

Třípodlažní budova vlastněná a provozovaná pražskou firmou ELMA PRAHA spol. s.r.o. nabízí ubytování jak v režimu hotelu, tak i v režimu ubytovny. Rozdíl najdeme především v ceně a kvalitě ubytování. Hotel nabízí dvou až čtyřlůžkové pokoje s vlastním WC a sprchou, televizí a několik apartmánů vybavených také kuchyní. Ceny se pohybují v rozmezí 275 – 325Kč/osoba/noc u běžných pokojů a v rozmezí 300 – 450Kč/osoba/noc u apartmánů. Ceny jsou závislé na velikosti pokoje. Hotel nabízí slevy pro dlouhodobé ubytování pracovních skupin.

V ubytovně najdeme dvou až pětilůžkové pokoje se sociálním zařízením na pokoji vybavené standardním nábytkem, kde je možnost si instalovat menší kusy vlastního nábytku. Ubytovna přijímá i rodiny s dětmi, v případě romských rodin je nutná předchozí dohoda s majitelem. Minimální délka pobytu je jeden týden a ceny se v tomto případě v závislosti na velikosti pokoje pohybují v rozmezí 135 – 160Kč/osoba/noc. U dlouhodobého ubytování je cena nižší 120 - 145Kč/osoba/noc. Budova je ve slušném technickém stavu.

I zde má provozovatel zkušenosti s přijímáním plateb za ubytování přímo z Úřadu práce (zvláštní příjemce), s dlouhodobě ubytovanými hosty uzavírá ubytovací smlouvy. Hotel i ubytovna nabízejí možnost stravování ve zdejší restauraci.

II.21. Penzion pro matky s dětmi - Dubový Vrch 199, Liberec XV – Starý Harcov

Rodinný dům ve vlastnictví Aleny Sobotkové provozuje pan Sochor jako „stacionář pro matky s dětmi“. Záměrně používáme uvozovky, neboť se nejedná o registrovanou službu v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Penzion nabízí čtyři pokoje určené pro matky s dětmi, přičemž vždy dva sousedící pokoje mají společný obývací pokoj, koupelnu a kuchyň. Do penzionu jsou přijímány pouze ty ženy, které pobírají dávky hmotné nouze a je vyžadována platba poplatků za ubytování formou zvláštního příjemce – tj. na účet provozovatele. Cena je stanovena na 4.850Kč/lůžko/měsíc. V penzionu je zaveden vzhledem k cílové skupině přísnější režim – nejsou povoleny večerní návštěvy, alkohol apod.

Tabulka č. 2 – přehled zásahů Městské policie Liberec v jednotlivých ubytovacích zařízeních v letech 2011 – 2013

UBYTOVNY	2011	2012	2013
U Kozla, Švermova 62, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP
Ubytovna AAA, Chrastavská, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Občanské soužití 2x Veřejný pořádek 1x Trestný čin 1x - předáno PČR Asistence RZS 2x
Sluníčko, Dlouhomostecká 672, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Trestný čin 1x - předáno PČR
Centrum, Na Svahu 65, Liberec	Občanské soužití 1x - negativní	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP
U Nemocnice, Jablonecká 1344/14, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Občanské soužití 3x
Kotelna, Sokolská 390, Liberec	Trestný čin 1x - předáno PČR	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP
U ZOO, Riegrova 1279/14, Liberec	Asistence fyzické osobě 1x (spor mezi nájemníky a správcem)	Asistence fyzické osobě 1x (spor mezi nájemníky)	Asistence fyzické osobě 3x (spor mezi nájemníky a správcem)
Koma, Hanychovská 557, Liberec	Žádné oznámení na MP	Asistence fyzické osobě 1x (spor mezi nájemníky a správcem)	Veřejný pořádek 1x - domluva Asistence fyzické osobě 2x (spor mezi nájemníky a správcem)
Rosa, Sportovní 354-355, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Občanské soužití 2x – 1x již řešila PČR 1x poskytnutí informací
Donaki, Josefinino údolí 552/7c, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Občanské soužití 1x
Česká Beseda, Na Rybníčku 143/14, Liberec	Trestný čin 1x - předáno PČR	Občanské soužití 1x – již řešila PČR	Občanské soužití 3x Veřejný pořádek 2x Asistence RZS 1x
Junior Josefinino údolí 461, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Občanské soužití 1x
Ubytovna Stráž Neumannova 24, Stráž nad Nisou	Mimo působnost MP Liberec	Mimo působnost MP Liberec	Mimo působnost MP Liberec
Košická Košická 471/2, Liberec	Trestný čin 1x - na místě negativní	Veřejný pořádek 1x - domluva	Žádné oznámení na MP
Jakub Kryštofova 150, Liberec	Žádné oznámení na MP	Asistence fyzické osobě 1x (spory mezi nájemníky)	Občanské soužití 1x

PENZIONY A HOSTELY	2011	2012	2013
Penzion Barbara Chrastavská 316, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP
Penzion Potůček Na Výběžku 89 Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP
Penzion Zelený háj V Háji 460, Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP
Hotel Impuls Hodkovická 52, Liberec	Občanské soužití 1x - poskytnutí informace	Občanské soužití 2x	Občanské soužití 1x - návrhový přestupek
Hostel Ještědská Ještědská 83/120 Liberec	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Občanské soužití 1x - předáno PČR
Penzion pro matky s dětmi Dubový vrch 199	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP	Žádné oznámení na MP

III. ZÁVĚRY

Na základě provedené analýzy navrhuje pracovní skupina pro problematiku sociálního vyloučení soubor doporučení a opatření. Jejich jádrem je zřízení městské ubytovny jako prvního stupně chystaného systému prostupného bydlení. Tato ubytovna by měla poskytovat zejména zázemí pro rodiny s dětmi a také samotné ženy, měla by mít kapacitu pro 20 rodin s dětmi a 10 lůžek pro samostatné ženy bez ohledu na jejich věk, ideálně v několika objektech, aby nedocházelo k velké kumulaci osob na jedno místo.

Městem zřízená ubytovna musí být navázána na individuální sociální práci se všemi ubytovanými a poskytovat doplňkové služby zaměřené především na děti a jejich trávení volného času (např. klub pro děti, doučování, poradenství pro nezaměstnané, krizové poradenství, apod.). Nezbytnou podmínkou pro dobré fungování ubytovny je zřízení stálé služby na ubytovně, která by zajišťovala dodržování domovního řádu ubytovny.

Ubytovna nemusí být však nutně provozována městem. Jako vhodná alternativa se ukazuje možnost využití modelu, kdy majitelem ubytovny je město, ale její provozovatel je vybrán na základě veřejné zakázky. Vybraný provozovatel musí být ovšem zkušeným poskytovatelem sociálních služeb, poskytovat nebo zprostředkovávat doplňkové služby, zajišťovat individuální práci s ubytovanými rodinami a ženami za účelem stabilizace jejich situace, řešení dluhů apod tak, aby mohly postoupit do dalšího stupně prostupného bydlení nebo se osamostatnit a najít si běžné nájemní bydlení (šetření na kauci, bezdlužnost, apod.).

Cílem zřízení městské ubytovny není jen vytvoření alternativy ke komerčně zřizovaným ubytovnám, které mnohdy nevedou k řešení problémů lidí, kteří se jsou nuceni v tíživé životní situaci využít jejich služeb, ale také vytvořit zázemí pro nejvíce zranitelné skupiny (rodiny s dětmi a ženy samoživitelky). Provedená analýza totiž ukázala, že tyto skupiny jsou v existujících ubytovnách často odmítány či je jejich život „svazován“ a deformován oficiálními a zejména neoficiálními pravidly života ubytoven natolik, že další pozitivní socializace dětí je výrazně komplikována, ne-li přímo znemožněna.

Zřízení městské ubytovny však nemůže být chápáno jako samospásné, ale je třeba ho vnímat jako důležitý, leč první krok k vytvoření funkčního systému prostupného bydlení, na jehož vrcholu by byl soubor městem vlastněných bytů (cca 30 bytových jednotek), které by byly rozptýlené po celém katastru města a nedocházelo tak ke kumulaci osob se stejnou historií na jednom místě a naopak by jejich integrace do majoritní společnosti byla co nejpřirozenější.

Vedle tohoto klíčového opatření doporučuje pracovní skupina pro problematiku sociálního vyloučení přijmout i další doprovodná opatření, mezi něž bude patřit:

- a) Pravidelné sledování situace v ubytovnách působících na katastru statutárního města Liberce
- b) Koordinace činnosti institucí, které se působením ubytoven a skupinou obyvatel využívajících jejich služeb pravidelně věnují. Jde zejména o instituce spojené se sociální péčí, ochranou dětí, hygienu, městskou i státní policii a neziskové organizace zabývající se terénní sociální prací.
- c) Pomoc při vytvoření instituce, která by byla obdobou potravinové banky a nabízela nábytek a vybavení domácností rodinám, které opouštějí ubytovny a poskytovala jim nábytek a další vybavení zdarma či za symbolickou cenu. Tato instituce by mohla být organizačně subsumována pod již existující potravinovou banku.